

Kapitel 6. SMITSOMME SYGDOMME

Børnesygdomme

Landslægeembedet modtog i 2008 1 anmeldelse af kighoste.

En oversigt over vaccinationsdækningen ses i kapitel 5.

Meningitis/sepsis forårsaget af meningococcer.

Der er ikke anmeldt nogen tilfælde i 2008.

Meningitis/sepsis forårsaget af haemophilus influenzae type B (HIB)

Der er ikke anmeldt nogen tilfælde i 2008.

Meningitis/sepsis forårsaget af pneumococcer

Der blev anmeldt 10 tilfælde i 2008 hvor sygdommen var forårsaget af pneumococcer, fordeling fremgår af nedenstående tabel 16.

Der forekommer sandsynligvis langt flere tilfælde med pneumococinfektioner end de anmeldte, som kun repræsenterer nogle af de alvorligste tilfælde, visende sig som sepsis eller meningitis og som indlægges på sygehus med bedre og mere sikker diagnostik til følge. Dødeligheden er sædvanligvis meget høj for denne gruppe, ofte mellem 25-30 %. I 2008 var dødeligheden lav med kun et dødsfald ud af 10 tilfælde. Gennemsnitsalderen var 50 år, og der var ingen børn.

MRSA

Der blev anmeldt et tilfælde af Meticillin Resistent Stafylokok Aureus (MRSA) i 2008.

Tuberkulose

Antallet af anmeldte tuberkulose tilfælde var på niveau med året før med 62 nye tilfælde i 2008. I international sammenhæng er forekomsten høj, og set i lyset af en meget høj andel af smittede børn på 25-30 % er det fortsat nødvendigt at anvende betydelige ressourcer til bekæmpelse af tuberkulose. Den høje andel af smittede børn viser desuden, at der sker aktiv smittespredning i befolkningen, da børn altid er smittet indenfor en kortere tidsperiode.

Knap halvdelen, ialt 26 tilfælde, havde bakterier i opspyt fra lungerne, såkaldt ”mikroskopipositive”, hvilket indikerer en høj smitsomhed. Det indikerer ligeledes en sen diagnostik, idet der ofte har været symptomer som hoste, opspyt, træthed, nattesved og væggtab, længe før bakterien kan påvises ved mikroskopi af opspyt.

I 2008 var forekomsten af tuberkulose jævn fordelt i de fleste distrikter landet rundt, men stadig med en høj forekomst i Nuuk.

Den høje forekomst kan bl.a. tilskrives de gode smittebetingelser tuberkulose fortsat har mange steder i såvel byerne som bygderne. Der er fortsat mange ældre med tidligere tuberkulose, som får det igen (recidiv). Mange bor i dårlige boliger med mange beboere. Mange er dårligt ernæret, har et højt alkoholforbrug og ryger massivt. Alt dette kombineret med perioder med ustabil bemanning af distrikternes sundhedsvæsen gør, at opsporing, behandling og opfølgende kontroller er vanskelig.

Personer, der er blevet smittede med TB, men som ikke har udviklet sygdommen, tilbydes forebyggende behandling. Siden 2002 blev behandling med forebyggende medicin anmeldelsespligtigt og tabel 18 og figur 20 viser en oversigt over antallet af personer i forebyggende behandling.

Tuberkulose kan helbredes uden følger, såfremt sygdommen erkendes og behandles i tide, men ubehandlet kan den give alvorlige skader og være dødelig. På trods af den hyppige forekomst må sygdommen anses for at være under kontrol, men der vil i en årrække fremover være brug for en ekstra indsats.

På baggrund af det høje antal tuberkulose tilfælde samt en høj andel af syge og smittede børn vedtog Landsstyret i efteråret 2007 en National Strategi for bekæmpelse af TB i 2007-2012. Hovedelementerne i strategien, som blev implementeret i 2008 er følgende:

- Quantiferon blodprøve blev indført til erstatning af Mantoux test. Blodprøven kan mere sikkert og præcist finde personer, der er smittet med TB, og dermed skal undersøges nærmere for TB.
- Skolebørn i 1. og 10./11 klasse i hele Grønland screenes med Quantiferon blodprøve
- En TB-sygeplejerske for Narsaq, Qaqortoq og Nanortalik blev ansat.
- Hele befolkningen i Sydgrønland tilbydes røntgenfotografering af lungerne hvert andet år.
 - Ved screeningen i 2008 tog kun 34 % af borgerne i Qaqortoq mod tilbuddet om undersøgelse, i Narsaq 57 %, mens 63 % blev undersøgt i Nanortalik by. Skibet Sanatit med røntgenudstyr ombord sejlede til alle bygder i Sydgrønland, og 64 % af totalt antal indbyggere på 971 blev undersøgt.
- Oplysningskampagne om TB til befolkningen.
 - I 2008 blev avisstreamers, pressemeddelelser, OBS-spots i KNR, en TV udsendelse om TB og radiospots anvendt.
- Undervisningsmateriale til efteruddannelse af TB ansvarlige medarbejdere i sundhedsvæsenet blev påbegyndt.

Strategien kan findes under www.nanoq.gl/nun

Tuberkulosegruppen, bestående af overlæge, TB sygeplejersker, Sundhedsledelsen og Landslægeembedet, varetager koordineringen af indsatsen mod tuberkulose, og gruppen anbefaler fortsat en målrettet indsats i Grønland på følgende områder:

- Generel bedring af livsvilkår i både byer og bygder.
- Informations- og undervisningsinitiativer om, at enhver person har ansvar for sin egen livsstil og sundhed.
- Ansættelse af tilstrækkeligt personale i sundhedsvæsenet, som målrettet kan beskæftige sig med TB i et nært samarbejde med TB sygeplejersker og TB gruppen.

Gonoré

Forekomsten af gonoré var i 2008 på et fortsat højt niveau med 927 tilfælde. Til sammenligning blev der indberettet 745 tilfælde i 2007 og 808 i 2006. Dette svarer til 1.642 tilfælde pr. 100.000 indbyggere. Det er særligt de unge under 25 år, som har gonoré, idet 67 % af tilfældene findes i denne aldersgruppe. Ikke alle tilfælde er verificeret ved dyrkning af gonokok-

bakterien. Forekomsten er langt højere end f.eks. i Danmark. Fordelingen blandt kønnene er nogenlunde ligelig. De helt unge kvinder er mest udsatte, se nedenstående tabel.

Syfilis

Der blev i 2008 ikke anmeldt tilfælde af Syfilis.

Chlamydia

Der blev i 2008 anmeldt 2.504 tilfælde af chlamydia, hvilket er en stigning i forhold til 2.369 i 2007 og på niveau med 2006. Forekomsten af chlamydia i Grønland i 2008 var 4.435 pr. 100.000 eller ca. 10 gange mere end forekomsten i Danmark.

Chlamydia er en væsentlig årsag til graviditet uden for livmoderen, til sekundær sterilitet og ufrivillig barnløshed. Forekomsten er højere hos kvinder med 1478 tilfælde (59 %) end hos mænd med 1026 tilfælde (41 %). Sygdommen er ofte asymptomatisk. At den konstateres hyppigere hos kvinder skal ses i relation til, at kvinder hyppigere undersøges i forbindelse med graviditet og fødsel.

HIV og AIDS

Det er nu mere end 20 år siden de første personer i Grønland fik HIV. Det var få år efter, at sygdommen blev kendt. Til og med 2008 var 153 personer i Grønland blevet smittet med HIV og ca. 1/3 af disse har udviklet AIDS. Lidt over en tredjedel af de kendte HIV positive er døde, men ikke alle sammen af AIDS. Der er smittet lidt flere mænd (63 %) end kvinder (37 %).

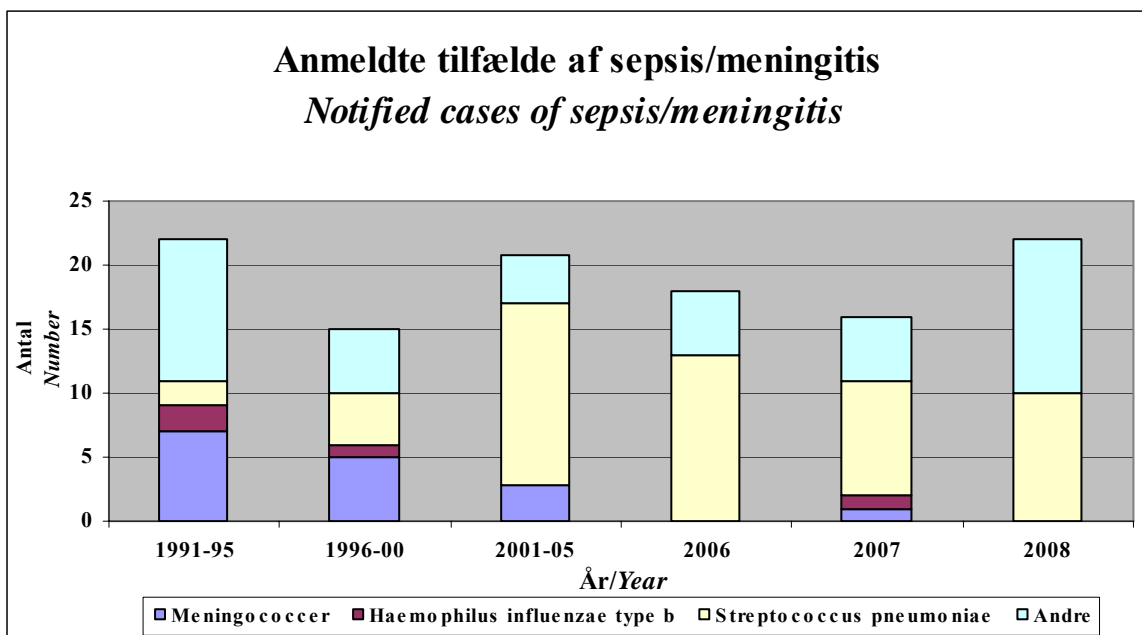
Der konstateret nye tilfælde af HIV hvert år. I 2008 er der dog kun anmeldt et nyt tilfælde af HIV. Hovedparten af nye tilfælde bor i Nuuk og Sisimiut, og de fleste er midaldrende mennesker. Ved homoseksuel smitte er aldersniveauet dog under 30 år. Gennemsnitsalderen på de smittede på diagnosetidspunktet har været stigende gennem de år, der har været HIV i Grønland, men i perioden 2006 til 2008 ses et fald (Kun få cases pr. år). Internationalt set har Grønland en meget høj gennemsnitsalder. Udbredelsen af HIV ligner ikke det, man ser i de fleste andre lande, da der meget hurtigt blev tale om en overvejende heteroseksuel smitte.

Selv om HIV indtil nu ikke er blevet et meget omfattende sundhedsproblem i Grønland, er der god grund til at tage problemet meget alvorligt. Chlamydia og gonoré er hyppigt forekommende blandt unge, og Grønland har en høj abortrate. Dette er tegn på, at der blandt de unge er en høj forekomst af usikker sex.

Hvis HIV, ligesom de andre seksuelt overførte sygdomme, begynder at sprede sig blandt de unge, vil mange mennesker meget hurtigt kunne blive smittet. Dette er set i andre lande, hvor seksuelt overførte sygdomme er udbredte. Der er derfor fortsat en alvorlig risiko for, at HIV-problemet hurtigt kan vokse meget betydeligt. Det vil kunne få meget store sociale og samfundsmæssige konsekvenser, selv om behandlingsmulighederne er blevet forbedret gennem årene.

Der er derfor meget god grund til fortsat at arbejde på at forebygge spredning af seksuelt overførte sygdomme.

Tabel Table 15		Verificerede pneumocociltfælde i Grønland 2008 Notified cases of pneumococci in Greenland 2008		
Køn Sex	Alder Year	Levende Living	Død Deceased	Serotype
♂	55	L		7F
♀	72	L		Uoplyst
♀	35	L		Antigen
♀	41	L		1
♀	52		D	Uoplyst
♂	47	L		6B (Spinal)
♂	49	L		18C
♂	27	L		Antigen
♂	67	L		19F (Spinal)
♂	57	L		23F (blod)
6 ♂ / 4 ♀	50 gennemsnits al- der/50 average age	9 levende 9 living	1 døde 1 deceased	6 med/with type, 4 uden/without type

Figur 16

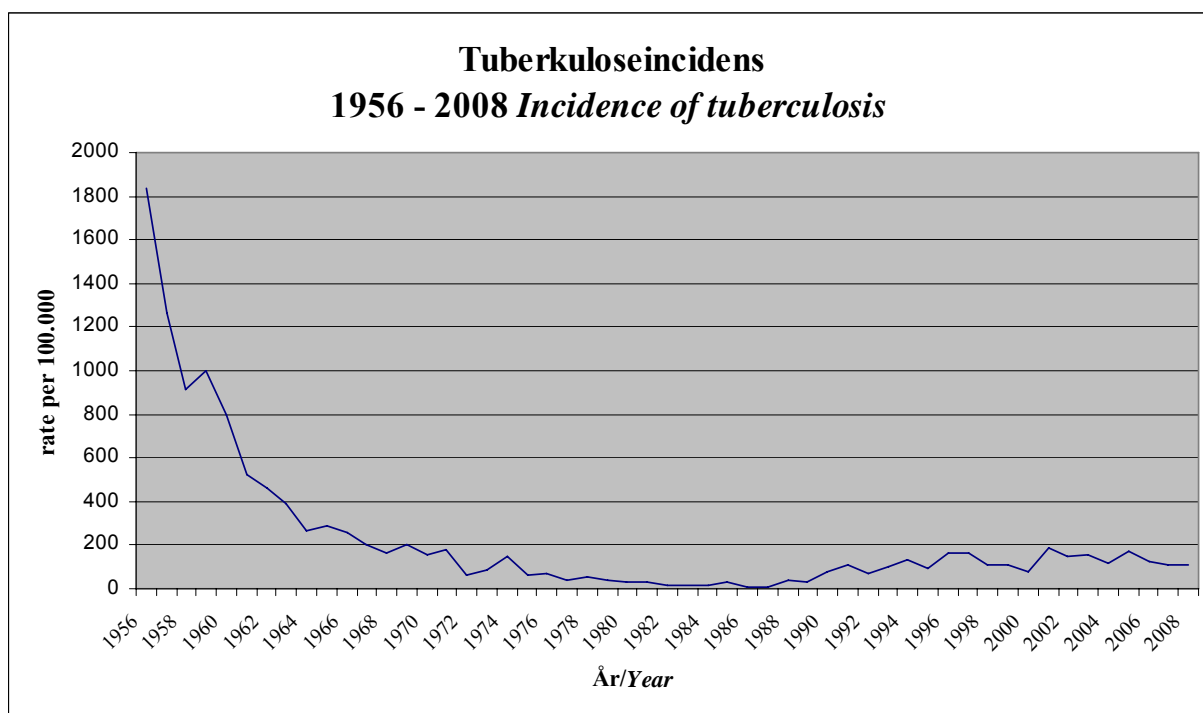
Tabel Table 16	Anmeldte tilfælde af tuberkulose i Grønland Notified cases of tuberculosis in Greenland	
År Year	Antal Number	Rate pr. 100.000 pr. år Rate per 100.000 per year
1961-65*	677	379
1966-70*	423	195
1971-75*	261	108
1976-80*	117	47
1981-85*	58	22
1986-90	93	34
1991-95	252	91
1996-00	347	124
2001-05	444	157
2006	73	128
2007	60	106
2008	62	110

Kilde: Statens Institut for Folkesundhed og Landslægeembedet

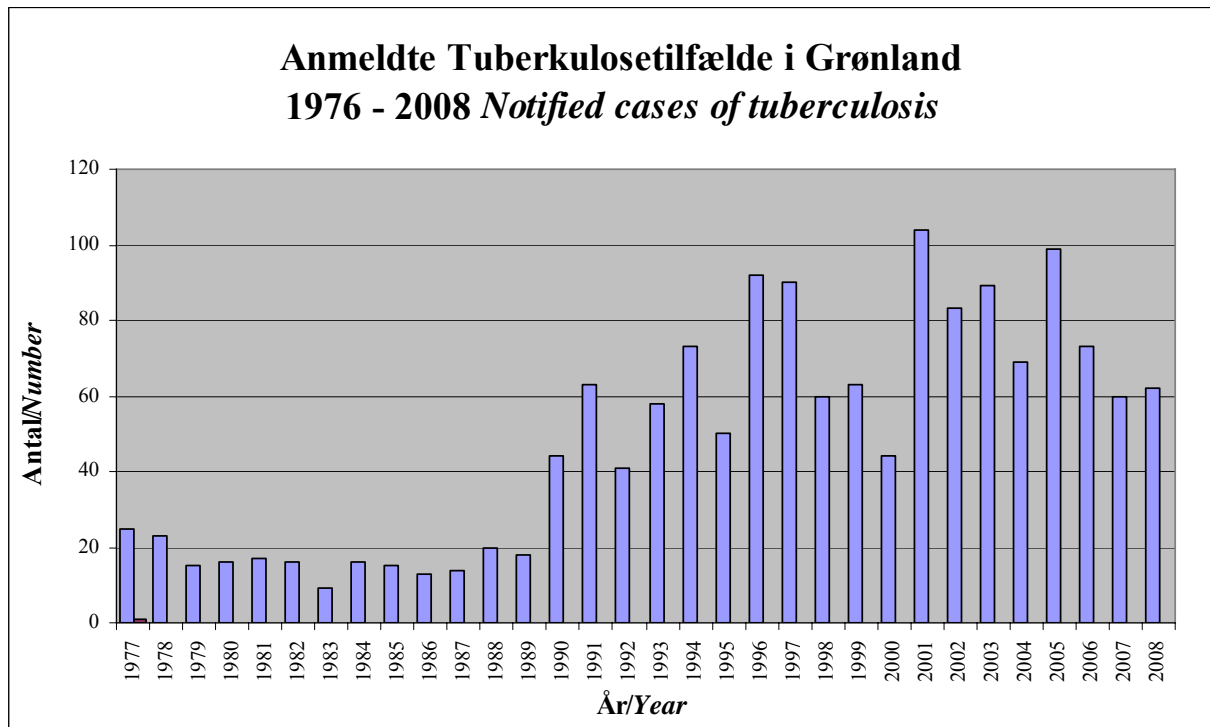
Source: National Institute of Public Health and Chief Medical Officer in Greenland.

* Tallene for årene 1960 til 1985 er opgjort som anmeldte tilfælde af respiratorisk tuberkulose blandt grønlandere i Grønland

* From 1960 to 1985 notified cases of respiratory tuberculosis among inuit in Greenland were added up.

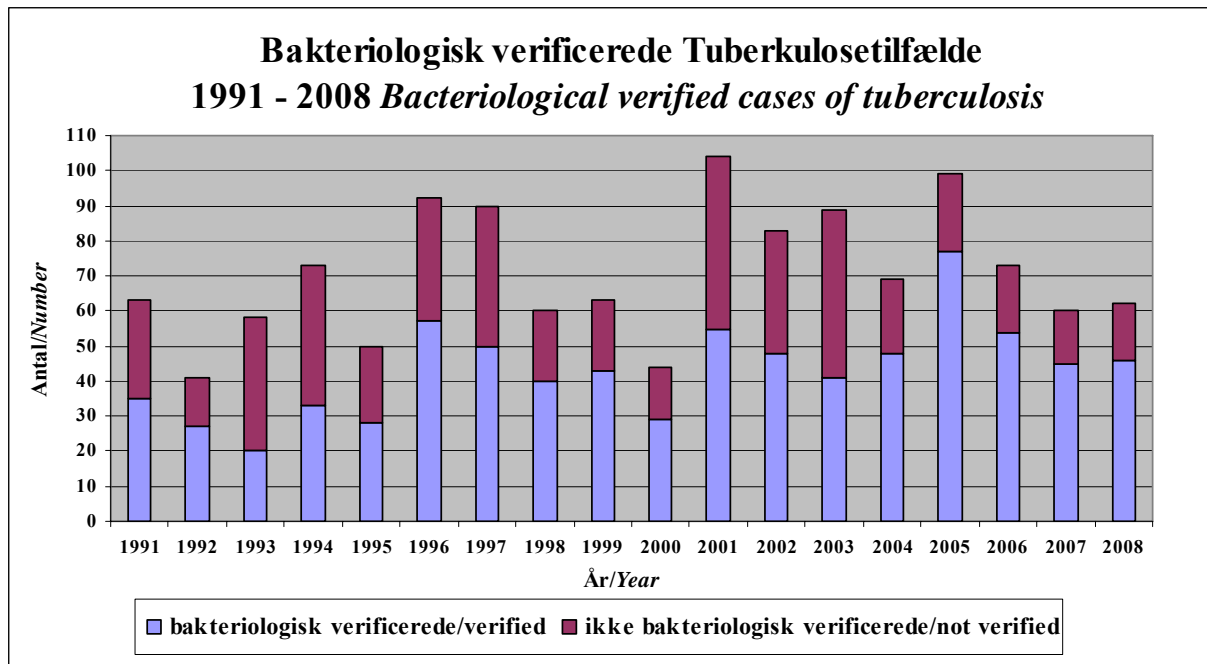

Figur 17

Figur 18

Distrikt <i>District</i>	Tuberkulose tilfælde i 2008, fordelt på distrikter <i>Cases of tuberculosis 2008, by district</i>		
	I alt anmeldte <i>Total notified cases</i>	Heraf dyrkningspositive <i>Of these culture verified</i>	Heraf mikroskopipositive <i>Of these microscopi pos.</i>
Nanortalik	7	5	4
Qaqortoq	3	2	1
Narsaq	3	2	1
Paamiut	4	2	1
Nuuk	18	14	10
Maniitsoq	2	2	1
Sisimiut	5	2	1
Aasiaat	1	1	0
Qasigiannguit	1	1	1
Ilulissat	4	4	1
Qeqertarsuaq	0	0	0
Uummannaq	3	3	1
Upernavik	2	2	2
Qaanaaq	0	0	0
Tasiilaq	6	4	1
Ittoqqortoormiit	1	1	1
I alt/ <i>Total</i>	62	45	26

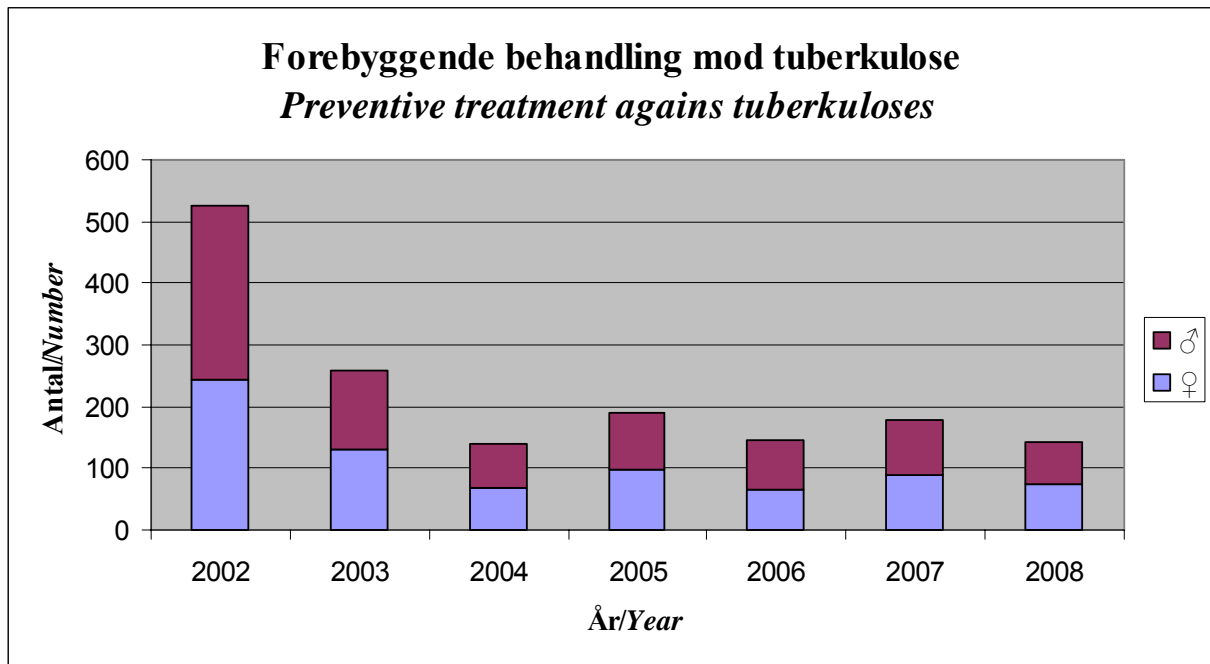

Figur 19

Tabel Table 18	Forebyggende TB behandling fordelt på distrikt og år <i>Preventive treatment on districts and years</i>						
	Distrikt/År <i>District/Year</i>	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nanortalik	412	3	9	14	13	53	2*
Qaqortoq	30	19	4	18	7	31	-*
Narsaq	8	3	23	22	25	11	3*
Paamiut	1	0	3	0	1	0	3
Nuuk	4	2	6	11	19	37	24
Maniitsoq	0	3	63	61	3	12	3
Sisimiut	0	9	0	3	3	2	13
Aasiaat	9	15	9	11	4	0	2
Qasigiannquit	0	3	1	3	1	0	5
Ilulissat	4	4	5	1	0	1	0
Qeqertarsuaq	0	0	3	3	0	0	15
Ummannaq	19	8	2	8	49	16	36
Upernavik	8	12	0	1	6	7	30
Qaanaaq	0	0	0	0	0	0	0
Tasiilaq	24	176	12	30	12	7	0
Ittoqqortoormiit	6	1	0	3	3	0	7
I alt/ <i>Total</i>	525	258	140	189	146	177	143

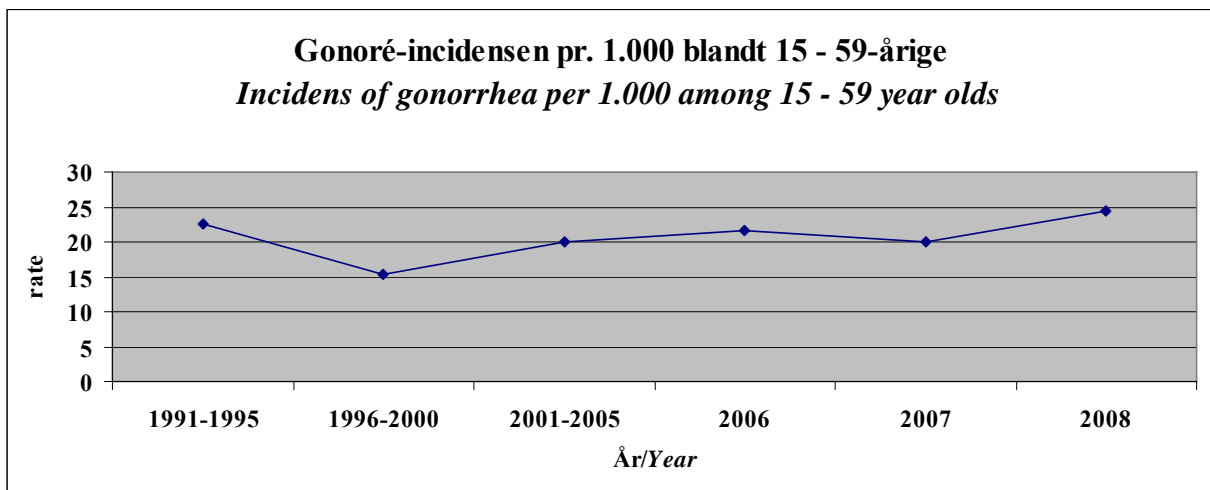
* Mangler indberetninger

* *Some notifications are missing*

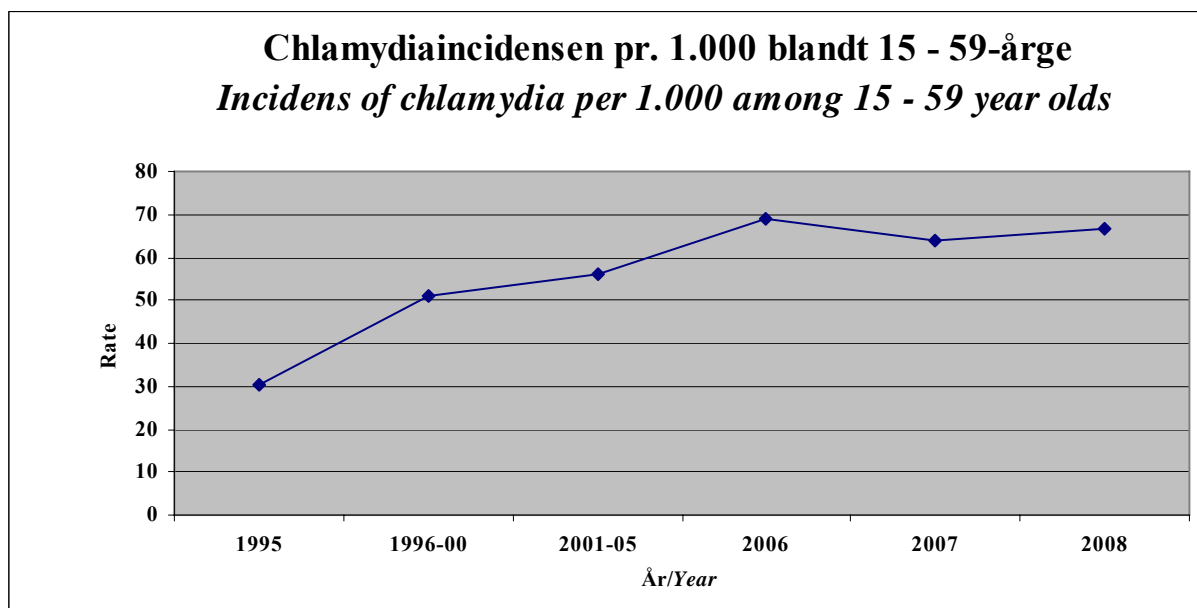
Figur 20

Køn/Alder Sex/Year	Gonoré på køn og alder i Grønland 2008 <i>Notified cases of gonorrhoea by sex and age 2008</i>						I alt Total
	<1	1-14	15-19	20-24	25-29	>30	
♂	0	0	104	150	70	93	417
♀	0	15	211	157	56	71	510

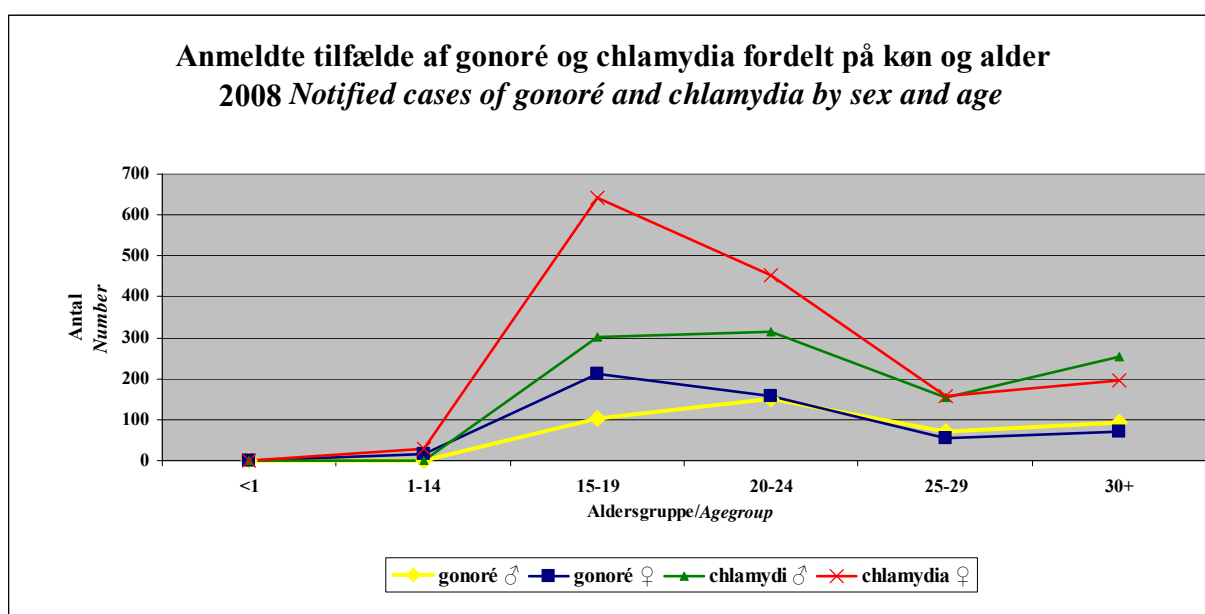

Figur 21

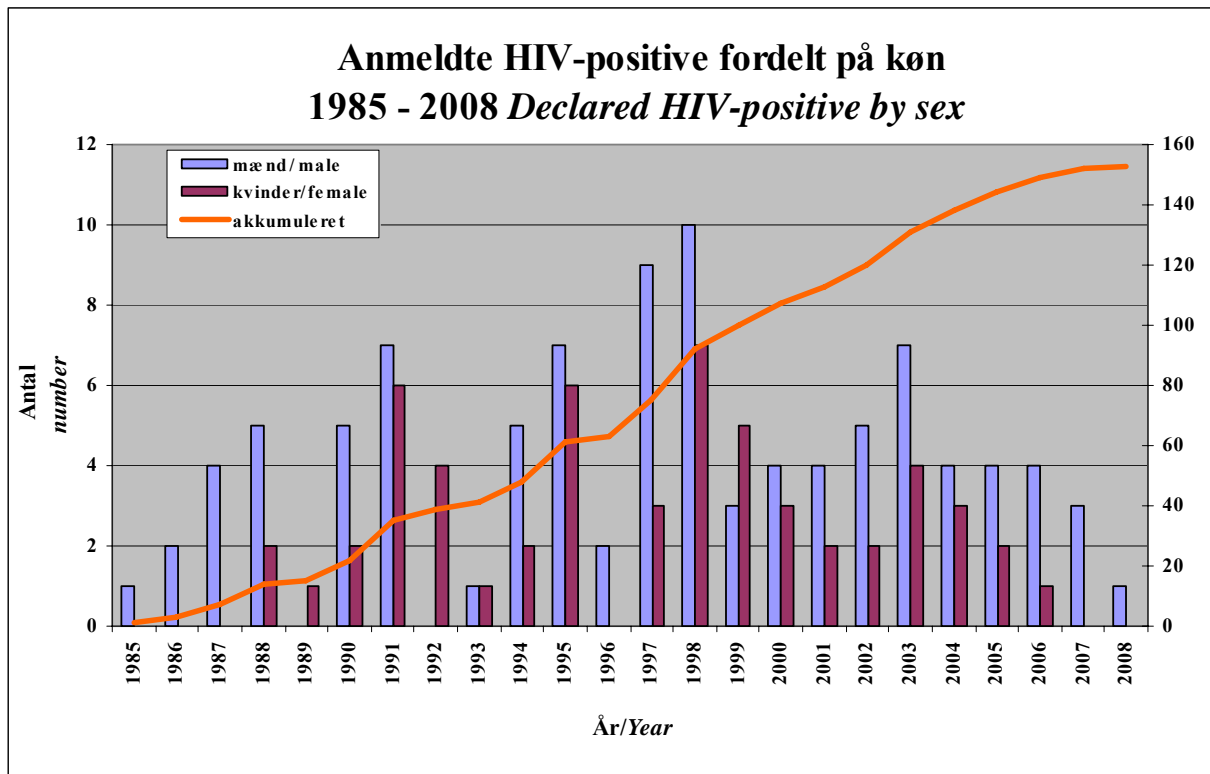
Tabel Table 20		Chlamydia på køn og alder i Grønland 2008 Notified cases of chlamydia by sex and age 2008				
Alder/Køn Year/Sex	<1-14	15-19	20-24	25-29	>30	I alt Total
♂	1	301	316	154	254	1026
♀	29	641	454	157	196	1478

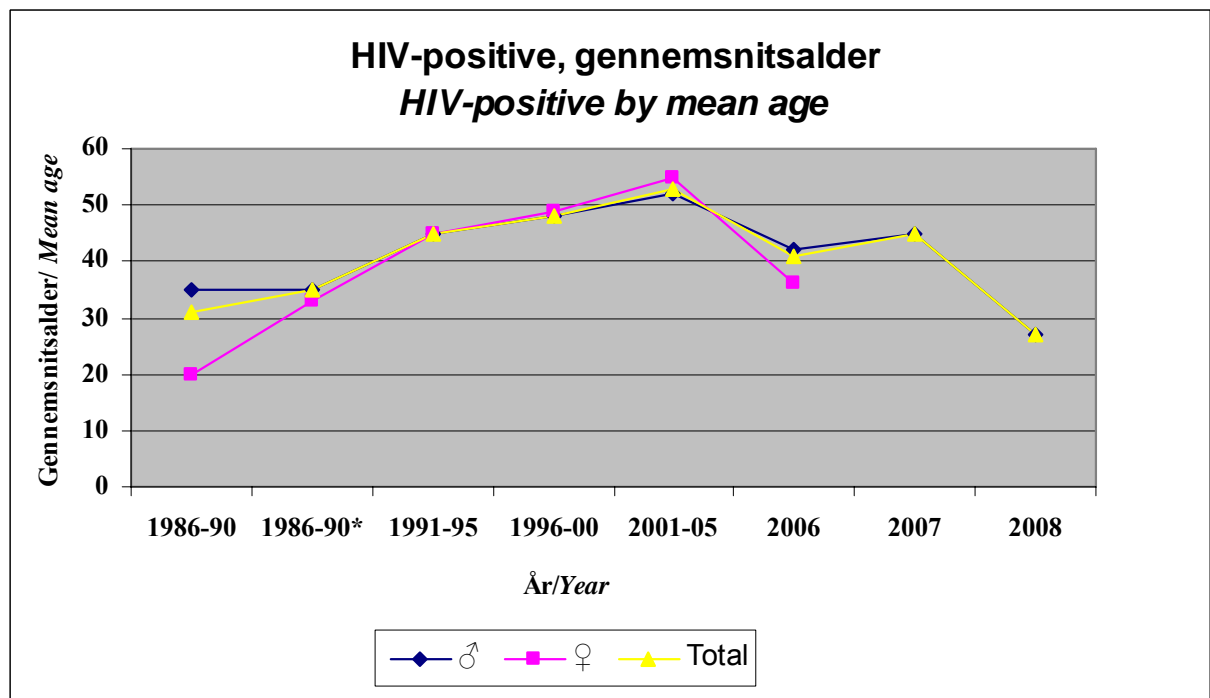
Figur 22

Figur 23

Figur 24

Figur 25

* To børn under 1 år er udeladt

* Two children under 1 year old are not included.